

Strengere modenhetskrav og oppfølging for forbrukstilknytninger større eller lik 100 MW

I det etterfølgende beskrives mer i detalj de områder Statnett planlegger å stramme inn modenhetskravene på.

Innholdet er strukturert på følgende måte for hvert av de seks temaene:

- Beskrivelse av Fornybar Norges beste praksis for [Modenhetsvurdering](#) (heretter omtalt som beste praksis).¹ Statnett innarbeider denne i våre generelle modenhetskrav.
- Planlagt innstramning for prosjekter større eller lik 100 MW, i tillegg til beste praksis.
- Begrunnelse for innstramningen.
- Veiledning til kravene.
- Overgangsregler for prosjekter som allerede har blitt vurdert som modne.

De påfølgende presiseringene og innstramningene kommer i tillegg til allerede eksisterende krav gitt av beste praksis.

1. Prosjektbeskrivelse

Fornybar Norges beste praksis for modenhetsvurdering

Prosjektet skal være beskrevet, inkludert hva kapasiteten skal brukes til.

Prosjektet skal minimum ha gjennomført beslutninger tilsvarende en konseptfase (Besluttet oppstart av planleggingsfase).

Det skal være utarbeidet situasjonsplan av anlegg som etableres.

Dersom det er behov for egne nettanlegg på aktørens side, skal situasjonsplanen vise hvor det er avsatt areal til egne nettanlegg.

Planlagte innstramninger

Det skal fremlegges tegninger av alle nødvendige bygninger, anlegg, veier og nettanlegg, samt plantegninger som viser anleggenes tiltenkte plassering i terrenget.

Det skal fremlegges en situasjonsplan der alle nødvendige anlegg (prosessanlegg, strømforsyning, veier, lager etc.) er inntegnet.

Tegningene skal være fagmessig utført i korrekt målestokk (f.eks. 1:100 for plantegning/fasade, 1:500 for situasjonsplan), være målsatte, tydelig vise endringer med tykkere streker eller farger, ha et utfylt tittelfelt med relevant informasjon, og leveres i egnet format som A4 eller A3, ofte som egne PDF-filer ved digital innsending.

Dersom det er behov for egne nettanlegg på aktørens side, skal situasjonsplanen vise hvor det er avsatt areal til egne nettanlegg og anleggene tegnes inn i situasjonsplanen.

---

¹ Bransjens felles veiledning for modenhetsvurderinger, utarbeidet av en gruppe koordinert av Fornybar Norge.

Begrunnelse

Dagens modenhetskrav til prosjektbeskrivelse åpner for ulike tolkninger av detaljeringsgrad og omfang av beskrivelsen, noe Statnett også erfarer i innkomne søknader. Informasjonen skal gi en god beskrivelse og forståelse av det planlagte anlegget og vise at søker har lagt arbeid i å avklare hvordan anlegget skal se ut og hvilke arealer, bygningsmasse, nettanlegg, adkomstveier, kaianlegg etc. som prosjektet er avhengig av.

Innstramningen og tydeliggjøringen skal medføre en mer lik behandling mellom ulike saker og aktører og vise at kunden har modnet prosjektet mer enn dagens krav. Kunden må bruke mer ressurser for å beskrive anlegget og vise at de har et gjennomtenkt konsept. Informasjonen er i tråd med de krav som kunden uansett må ha på plass for å sikre nødvendig arealregulering, herunder planbeskrivelse, reguleringskart og bestemmelser, Illustrasjoner og 3D-modeller og situasjonsplan.

Veiledning

For å se helheten av hvordan nødvendige anlegg henger sammen og er tenkt bygget på det regulerte arealet, må anleggene beskrives sammen med de øvrige anleggene i situasjonsplanen.

Overgangsregler for prosjekter som allerede har blitt vurdert som modne.

Der dette ikke er på plass skal prosjekter med reservert kapasitet eller som står i kapasitetskø melde dette inn innen 6 måneder etter at de nye kravene har trådt i kraft.

2. Reelt kapasitetsbehov

Fornybar Norges beste praksis for modenhetsvurdering

Aktøren bak prosjektet skal kunne dokumentere eventuelt eksisterende avtalte kapasitetsrettigheter.

Prosessene og komponentene i anlegget som skal trekke/levere strøm skal beskrives i et effektbudsjett. Kapasitetsbehovet skal beskrives slik at det er spesifikt for prosjektet.

Unntak: Samferdselsprosjekter i prosess med offentlig anbudsrunde kan ha et spenn i effektbehov frem til ferdig anbudsrunde. Se utdypende forklaring og krav.

Beskrivelse av forventet maksimalt effektbehov, samt en grafisk fremstilling av variasjon i effektbehov gjennom effektprofiler for sesong-, uke- og døgn-variasjoner som samsvarer med typen virksomhet som skal etableres.

Ved trinnvis utvikling av prosjektet må tidspunkt for når de ulike byggetrinnene skal ferdigstilles komme tydelig frem.

Planlagte innstramninger

Prosessene og komponentene i anlegget, herunder moduler i modulbaserte anlegg, som skal trekke strøm skal beskrives i et effektbudsjett. Kapasitetsbehovet skal beskrives slik at det er spesifikt for prosjektet.

Unntaket for samferdselsprosjekter anses ikke som relevant for prosjekter større eller lik 100 MW.

Begrunnelse

Bakgrunnen for presiseringen er å tydeliggjøre at beskrivelsen skal vise sammenhengen mellom strømforbruket i anleggets ulike delkomponenter, moduler og totalanleggets samlede effektbehov. Beskrivelsen skal sette saksbehandler i Statnett i stand til å skjønne oppbyggingen av anlegget og kunne verifisere at det omsøkte effektvolumet er det reelle effektbehovet for anlegget.

Veiledning

Beskrivelsen skal vise hvilke ulike deler i anlegget som krever strøm, hvor mye, og hvordan dette aggregerer seg opp til det totale behovet som er omsøkt. Dette for å vise at det er et gjennomtenkt konsept som ligger bak kapasitetsbehovet og for at saksbehandlere i Statnett skal kunne skjønne oppbyggingen av anlegget og se at det omsøkte volumet er et reelt behov. Anlegg som består av flere ulike moduler, skal beskrives for hver modul for å vise hvordan summen av delmoduler og felles anlegg resulterer i den bestilte totalkapasiteten.

Overgangsregler for prosjekter som allerede har blitt vurdert som modne.

Ingen overgangsregler er nødvendig.

3. Status på relevante tillatelser, avtaler og lokalisering

Fornybar Norges beste praksis for modenheitsvurdering

Det skal foreligge oversikt over relevante avtaler og tillatelser, både offentlig- og privatrettslige, samt status på disse.

Dokumentasjon av forpliktende og eksklusiv avtale (minimum opsjonsavtale) med grunneier/rettighetshaver eller eierskap/rettighet til nødvendig areal.

Dokumentasjon av riktig arealformål i kommuneplanens arealdel, eller redegjørelse for at omregulering er påbegynt og vil skje innen rimelig tid for å gjennomføre prosjektet. Prosjekter som er unntatt Plan- og bygningsloven etter §1-3 kan vise til plan for dispensasjon.

Planlagte innstramninger

Det skal dokumenteres at rettigheter til nødvendig areal er tilstrekkelig sikret.

Det skal dokumenteres at riktig arealformål for prosjektet er regulert i kommuneplanens arealdel. En redegjørelse for at omregulering er påbegynt og vil skje innen rimelig tid er med andre ord ikke lengre tilstrekkelig for å vurderes som moden.

Milepæler knyttet til ytterligere myndighetsprosesser skal dokumenteres særskilt, herunder nødvendige konsesjoner for elektriske anlegg (NVE/ED), tillatelser fra DSB, eller utslippstillatelser fra Forurensningstilsynet. Dersom ytterligere myndighetstillatelser er nødvendig, skal dette beskrives. Kunden skal dokumentere deres kontakt med relevante myndigheter med avklaringen av forventet tidspunkt for når nødvendige myndighetstillatelser kan forventes å være på plass.

Begrunnelse

Tilgang til nødvendig areal for prosjektet er avgjørende for realiseringen av et prosjekt. Sikring av nødvendig areal kan gjøres på flere ulike måter, enten ved direkte kjøp eller leie, gjennom opsjonsavtale for fremtidig kjøp eller leie, eller gjennom myndighetsregulert ekspropriasjon. Avtaler kan formuleres slik at det fremstår som en opsjonsavtale, men i realiteten være en intensjonsavtale, eks. at pris ikke er avtalt. Det er derfor nødvendig å presisere kravet og innholdet til opsjonsavtaler, dersom dette er valgte tilnærming. Se veiledningsteksten.

At arealet prosjektet er avhengig av er regulert til formålet i kommunens areal- og reguleringsplaner er en sentral premisse for utvikling av prosjektet, og for at andre sentrale myndigheter starter sin behandling, eks. DSB og NVE.

Erfaringsmessig er det ervervelse av sentrale myndighetstillatelser, som bidrar til forsinkelser i fremdriften i prosjekter som har fått reservert kapasitet. Dette kan blant annet skyldes at kunden har underestimert eller oversett prosesstiden og forsinkelser gitt av myndighetenes prosesstid og klageprosesser.

Myndighetene har lagt føringer om at eksisterende industri skal prioriteres alt annet likt. For eksisterende industri med arealer allerede regulert til formålet vil den foreslåtte endringen bidra til å legge til rette for myndighetenes føringer. Kravet vil også medføre at prosjekter, som bestiller kapasitet, er langt mer modne på bestillingstidspunktet enn før og fjerne en sentral barriere for videre fremdrift i realiseringen av prosjektet.

Får å få inn en mer realistisk fremdriftsplan i slike prosesser i forhold til øvrige myndighetstillatelser, dvs. utover nødvendige areal og reguleringsplaner, ansees det som nødvendig å kreve at kunden dokumenterer deres avklaring med relevante myndigheter knyttet til forventet prosesstid for alle nødvendige myndighetstillatelser.

Veiledning

Følgende skal fremgå vedrørende nødvendig areal for prosjektet:

- Areal som skal benyttes for prosjektet (Gnr., Bnr., Kommune).
- Hvem som er grunneier(e).
- Hvem som er kunden som ønsker tilknytning.
- At arealene er regulert til formålet.

Kunden må enten være eier av nødvendig grunn for prosjektet, ha inngått avtale om kjøp eller leie av grunn, eller ha inngått en opsjonsavtale for kjøp eller leie av grunn. Rettigheter til grunn kan også sikres ved et endelig ekspropriasjonsvedtak. At kunden har planer om å sikre rettigheter til grunn gjennom ekspropriasjon er ikke tilstrekkelig for oppfyllelse av modenhetskravet. For ekspropriasjon vil det ikke være et krav at eiendomsretten er overført, eller at vederlaget er avklart.

I de tilfeller der opsjonsavtaler for kjøp eller leie legges til grunn må følgende minimum inngå og bekreftes i søknaden:

- Opsjonshaver har rett til å kjøpe/leie uten ytterligere forhandlinger.
- Nødvendig areal er klart definert.
- Pris er ferdig forhandlet.
- Opsjonsfristen har ikke løpt ut.
- Opsjongiver er eier av grunnen.
- Opsjonshaver er kunden.

I tilfeller der det er opsjoner i flere ledd må krav til opsjonsavtaler være oppfylt i alle ledd. I tilfeller med flere eiere av samme grunn, må alle eiere være part i opsjonsavtalen. I tilfeller der nødvendig areal omfatter flere tomter, må det sikres opsjon på alle tomter.

Opsjon på kjøp av aksjeselskap som eier eiendom er tilstrekkelig.

Den/de som signerer opsjonsavtalen må dokumentere at de har signaturrett på vegne av selskapet/kunden.

Bestiller av kapasitet plikter å dokumentere en dialog med relevant myndighetsorgan i avklaring av forventet behandlingstid for nødvendige myndighetstillatelser inklusive eventuell klageprosess, som underbygger milepælene for disse tillatelsene i fremdriftsplanen for prosjektet. Slike tillatelser kan omfatte blant annet; nødvendige konsesjoner for elektriske anlegg (NVE/ED), tillatelser fra DSB, eller utslippstillatelser fra Forurensningstilsynet.

Overgangsregler for prosjekter som allerede har blitt vurdert som modne.

Kravet gjelder ved årlig oppdatering av modenhet for reservasjoner og prosjekter i kapasitetskø.

For prosjekter som allerede har fått reservasjon følges planlagt dato for idriftssettelse strengt opp, med et krav om at forsinkelser utover 2 år, som en hovedregel, medfører bortfall av reservasjon.

Prosjekter i kapasitetskø må få på plass nødvendige areal- og reguleringsplaner innen 2 år, med mindre tungtveiende dokumenterte grunner tilsier noe annet.

4. Finansieringsplan

Fornybar Norges beste praksis for modenhetsvurdering

Overordnet anslag over kapitalbehov for alle faser av prosjektet, fra planlegging til fullfinansiering.

Plan og status for hvordan nødvendig finansiering skal sikres for hele prosjektet.

Beskrivelse av prosjektets avhengighet av ekstern finansiering (eksempelvis støtteordninger, salg eller investeringer), og vurdering av risiko ved uteblitt eller forsinket finansiering.

Finansiering av planleggingsfasen skal være rimelig sikret.

Planlagte innstramninger

Det skal foreligge et kvalifisert anslag av kapitalbehov for alle faser av prosjektet, fra planlegging til fullfinansiering.

Det skal fremlegges en finansieringsplan og statusbeskrivelse, med milepæler i henhold til kravene gitt for fremdriftsplanen, for hvordan nødvendig finansiering er planlagt sikret frem til neste beslutningsport i prosjektet og for hele prosjektet.

Beskrivelse av prosjektets avhengighet av ekstern finansiering (eksempelvis støtteordninger, salg eller investeringer), og vurdering av risiko ved uteblitt eller forsinket finansiering, skal fremlegges.

Det skal foreligge dokumentasjon på at konseptvalg er tatt og at kapitalbehovet er sikret frem til neste beslutningsport i fremdriftsplanen. Søker skal i rimelig tid før investeringsbeslutning ha dokumentert at kapitalbehovet for hele prosjektet vil sikres frem til effektuttaket starter.

Begrunnelse

Erfaringsmessig er underlaget for kapitalbehovet i innsendte tilknytningshenvendelser for prosjekter svært varierende og i ulik grad dokumentert. Kapitalbehovet er et sentralt element i et prosjekt og det er derfor nødvendig å kreve at det fremlegges et kvalifisert underlag, som underbygger anslaget for kapitalbehovet i alle fasene av prosjektet.

Vi erfarer en stor variasjon i detaljeringsgraden av finansieringsplaner, som fremlegges i ulike henvendelser. Finansiering av prosjektet er et sentralt element i realiseringen av prosjektet og det er derfor nødvendig å stramme inn på kravet om finansieringsplan, de relevante milepælene i finansieringsplanen og se dette i sammenhengen med fremdriftsplanen for prosjektet.

Prosjekter der lønnsomheten i prosjektet er knyttet til offentlig eller annen form for finansiell støtte vil ikke være lønnsomt dersom støtten uteblir eller faller fra. Det er derfor viktig at avhengigheter til offentlig støtte og status for slik større fremgår tydelig av søknaden, dokumenteres og inkluderes som en milepæl i fremdriftsplanen til prosjektet.

Sikring av finansiering frem til neste beslutningsport i prosjektet er avgjørende for fremdriften av prosjektet. Videre finansiering av prosjektet er vanlig å knytte til de ulike beslutningsportene i prosjektet. Det er derfor viktig å dokumentere at finansieringen er sikret frem til neste beslutningsport og at det framgår av planen hvordan videre finansiering skal sikres for de ulike kommende beslutningsportene frem til endelig investeringsbeslutning (FID), samt senere fysisk realisering av prosjektet.

Veiledning

Et kvalifisert anslag av kapitalbehovet for alle faser av prosjektet, fra planlegging til fullfinansiering, forutsetter at søker har innhentet priser og foretatt et kvalifiserte anslag for de ulike kostnadselementene for de ulike fasene i prosjektet. Følgende prosjektfaser skal som minimum ivaretas:

1. Idé- og konseptfase.
2. For- / mulighetsstudie.
3. Forprosjekt (FEED).
4. Detaljprosjektering.
5. Innkjøp og kontrahering.
6. Bygging og installasjon.
7. Testing, idriftsettelse og overlevering.

Det skal dokumenteres at kapitalbehovet frem til neste beslutningsport for prosjektet er sikret og fremlegges en konkret plan for finansiering frem til endelig investeringsbeslutning (FID) og senere bygging og idriftsettelse. Dette innebærer et høyere kvalitetskrav til kapitalbehovet frem til FID, som dekker fasene 1 – 3 over, enn de øvrige fasene og inkluderer komplettering av beslutningsunderlag, herunder;

- endelig investeringskalkyle,
- finansieringsplan og kapitaltilgang,
- kontraktsstrategi og eventuelle forhåndskontrakter,
- tillatelser, konsesjoner og myndighetskrav,
- oppdatert prosjektplan og organisering,
- risiko- og usikkerhetsstyring med tiltak.

Dokumentasjon som bekreftelse på at finansiering er sikret kan bestå av styrevedtak om å avsettes midler til prosjektet, lånebevis eller tilsvarende, som dokumenterer at nødvendig kapital er sikret og tilgjengelig for prosjektet.

Overgangsregler for prosjekter som allerede har blitt vurdert som modne.

Kravet om at det skal foreligge dokumentasjon på at kapitalbehovet for hele prosjektet frem til effektuttaket starter er sikret i rimelig tid før FID, kreves ved oppdatert årlig modenhetsvurdering av prosjekter som har fått reservert kapasitet, eller står i kapasitetskø.

Ingen øvrige overgangsregler.

5. Forpliktende fremdriftsplan

Fornybar Norges beste praksis for modenhetsvurdering

Fremdriftsplan med milepæler med kvartalsoppløsning for minimum følgende punkter:

- Prosjektets egne beslutningspunkter.
- Byggestart (per eventuelle byggetrinn).
- Tillatelser, avtaler og regulering.
- Finansiering, herunder investeringsbeslutning(er).
- Eventuelle byggetrinn og idriftsettelsestidspunkt (første spenningssetting).
- Ferdigstilling av prosjekt.
- Realistisk tilknytningsdato i for realisering av prosjekt. Maksimalt 10 år fra modenhetsdato.

Planlagte innstramninger

Fremdriftsplan med årlige milepæler med kvartalsoppløsning for minimum følgende punkter:

- Prosjektets egne beslutningspunkter.
- Byggestart (fordelt etter eventuelle byggetrinn).
- Ulike tillatelser, avtaler og reguleringsbeslutninger.
- Finansiering, herunder finansiering for hver fase og beslutningsport i prosjektet, endelig investeringsbeslutning (FID).
- Eventuelle byggetrinn og idriftsettelsestidspunkt (fra første spenningssetting til fullt effektuttak).
- Ferdigstilling av prosjekt.
- Realistisk tilknytningsdato for realisering av prosjekt. Maksimalt 6 år fra modenhetsdato. For prosjekter med ledetider over 6 år, men begrenset oppad til 10 år, må søker dokumentere behovet særskilt.

Begrunnelse

Den sentrale innstramningen er knyttet til å reduseres tidsspennet for realisering av prosjekter fra 10 til 6 år.

Erfaringsmessig tar det ikke lengre enn 5 - 6 år å utvikle store industriprosjekter, forutsatt at eier ser lønnsomhet i

prosjektet. Dagens krav om maksimum 10 år åpner for spekulasjon i å sikre effektopsjoner langt fremover i tid for prosjekter med stor økonomisk usikkerhet.

Det er ingen gode grunner som taler for reserverasjoner av kapasitet 10 år frem i tid med mindre prosjektene er;

- a) avhengige av nettanlegg som krever et lengre tidsløp,
- b) det er snakk om innovasjonsprosjekter med stor usikkerhet og behov for pilotering, demo-testing før fullskala etablering. I slike tilfeller er det åpnet for unntak.

Flere av dagens myndighetstillatelser og prosesser er for øvrig knyttet til at areal- og reguleringsplaner er på plass. Areal- og reguleringsplanarbeidet er forutsatt ivaretatt slik at nødvendige arealer er regulert til formålet for at et prosjekt skal ansees som modent. Det vil da ikke være sentrale myndighetstillatelser som gjenstår utover konsesjon for elektriske anlegg, DSB godkjenninger og eventuelle relevante godkjenninger knyttet til utslippstillatelser som gjenstår.

Veiledning

Hovedregelen er at innmeldte søknader har et 6 års perspektiv for idriftssettelse for å ansees som modne. Det åpnes for unntak i særlige tilfeller.

Unntaksbestemmelsen kan kun benyttes dersom det er gode grunner som taler for dette og at kunden har dokumentert dette behovet grundig.

Det er hovedsakelig to kategorier som åpner for unntak:

- a) Tilknytningen er avhengig av nettforsterkninger, som vil ta så lang tid at det ikke er mulig å tilknytte prosjektet innen 6 år. Forutsatt at Statnett har fattet minst BPO for nødvendige forsterkningstiltak, vil kapasitet kunne reserveres i planlagt nett. Opprettholdelse av plass i kapasitetskø eller reserverasjon baseres på fremdrift i milepæler kunden selv har ansvaret for eller rår over. Milepæler som ikke kan innfris pga. utsettelse eller forsinkelser i aktiviteter nettselskap har ansvaret for, kan i henhold til gjeldende regelverk ikke legges til grunn for å trekke tilbake plass i kapasitetskø eller reserverasjon.
- b) Prosjektet er et innovasjonsprosjekt som krever konsept- og teknologiutvikling, pilotering, testing, demonstrasjonsutprøving før eventuell fullskalautvikling. Eksempler på dette er CO2 håndteringsprosjekter i kraftkrevende industri (sement-, gjødsel-, og metallindustrien).

Overgangsregler for prosjekter som allerede har blitt vurdert som modne.

Gjelder kun for prosjekter med nye reserverasjoner og plassering av prosjekter i kapasitetskø.

6. Oppfølging av modenhet

Fornybar Norges beste praksis for modenhetsvurdering Primært er det manglende deltagelse i tilknytningsprosessen, herunder manglende overholdelse av rapporteringsplikten, som skal være nettselskapets viktigste holdepunkt for å kansellere en køplass eller reserverasjon. Manglende betalingsvilje eller -evne, svar innen frister o.l. er tydelige indikatorer på at et prosjekt ikke lenger er modent.

Prosjekter kan oppleve vesentlige forsinkelser til tross for at aktøren signerer avtaler og betaler relevante kostnader. I disse tilfellene skal nettselskapet bruke prosjektets modenhetsinformasjon, spesielt milepælsplanen, for å avgjøre om forsinkelsen gjør at prosjektet ikke lenger er modent. Dersom nettselskapet ikke lenger kan vurdere prosjektet som modent, skal nettselskapet kansellere hele eller deler av den bestilte kapasiteten.

Forskriften er tydelig på at nettselskapet har plikt til å kansellere reservasjoner eller kjøplass til prosjekter som har vesentlige endringer eller avvik i oppfyllelsen av modenhetskriteriene som følge av forhold aktøren direkte eller indirekte er ansvarlig for, eller må bære risikoen for. Noen typiske eksempler på dette kan være:

- Prosjektet har stoppet fremdriften midlertidig etter egne vurderinger om utfordrende markedssituasjon/lønnsomhet. For eksempel at markedet ikke er villig til å kjøpe produktet til riktig pris, eller at kostnadene har blitt for store.
- Prosjektet stanser videre fremdrift på grunn av manglende støttemidler.
- Prosjektet får avslag på avgjørende tillatelser, for eksempel konsesjon.

Det må vurderes konkret om den aktuelle forsinkelsen innebærer en endring eller avvik i oppfyllelsen av modenhetskriteriene som gir grunnlag for kansellering.

Nettselskapet kan ta til vurdering eventuelle medieuttalelser fra aktøren som tilsier at prosjektet ikke har fremdrift.

Forsinkelser er normalt, og nettselskapet vil i flere tilfeller kunne akseptere dette. Forskriften sier at nettselskapet ikke skal tillate vesentlige forsinkelser når det gjelder forhold som aktøren direkte eller indirekte er ansvarlig for eller må bære risikoen for. Her må nettselskapet gjøre en skjønnsmessig vurdering etter forholdene og hva som kvalifiseres som vesentlig.

Hva som er vesentlige forsinkelser, vil være individuelt fra prosjekt til prosjekt og må vurderes konkret for det aktuelle prosjektet. Det bør gjøres en helhetsvurdering, hvor nettselskapet kan legge vekt på en rekke forhold, eksempelvis følgende:

- Prosjektets totale realiseringstid.
- Hvor mye forsinkelsen påvirker idriftsettelsesdato.
- Type forsinkelse, også opp mot prosjektets natur.
- Graden av aktørens direkte/indirekte kontroll over forsinkelsen.
- Tidligere utsettelse.

Listen er ikke uttømmende, og andre faktorer bør også vurderes hvis relevant. Terskelen for å kansellere reservasjoner bør være høyere enn kjøplass, da tap av reservasjon ofte har større konsekvenser for kunden.

Planlagte innstramninger

Med vesentlige endringer eller avvik i henhold til NEM-forskriften § 3-4, 6. ledd, legger Statnett følgende til grunn:

- 1) Prosjekt- og milepælsendringer kunden er direkte ansvarlig for (eks. endringer av prosjektkonsept, milepæler for FID, inngåelse av privatrettslige avtaler og finansiering), regnes forsinkelser med mer enn **1 år** som en vesentlig endring eller avvik.
- 2) Milepælsendringer kunden er indirekte ansvarlig for eller må bære risikoen for (eks. nødvendige elektriske konsesjoner, DSB tillatelser, utslippstillatelser, klageprosesser), regnes forsinkelser med mer enn **2 år** som en vesentlig endring eller avvik.

Begrunnelse

Ved vesentlige endringer eller avvik, ref. NEM-forskriften §3-4, 6. ledd, er Statnett pålagt å kansellere reservasjon eller plass i kapasitetskø. En slik kansellering vil være gjenstand for en regulert kanselleringsprosess, med varslingstid, uttalerett og klagerett.

Myndighetene har ikke avklart når en vesentlig endring eller et vesentlig avvik inntreffer. For å forvalte regelverket er dette overlatt til nettselskapene å gi dette innhold.

Statnett har allerede i dag beskrevet deler av dette på våre hjemmesider:

Fram til byggestart for prosjekt vil terskelen for hva som vurderes som en vesentlig forsinkelse være lav. Etter byggestart kan reservasjonen eller plassen i kapasitetskøen alltid kanselleres dersom det er sannsynlig at prosjektets idriftsettelse vil bli minst to år forsinket. Før reservasjon delvis eller helt kanselleres må Statnett gi mulighet for at berørte aktører kan uttale seg før en avgjørelse besluttes.

Veiledning

Statnett legger følgende til grunn i tolkningen av når en vesentlige endringer eller avvik inntreffer:

- 1) Prosjekt- og milepælsendringer kunden er direkte ansvarlig for (eks. endringer av prosjektkonsept, milepæler for FID, inngåelse av privatrettslige avtaler og finansiering), regnes forsinkelser med mer enn 1 år som en vesentlig endring eller avvik.
- 2) Milepælsendringer kunden er indirekte ansvarlig for eller må bære risikoen for (eks. nødvendige elektriske konsesjoner, DSB tillatelser, utslippstillatelser, klageprosesser), regnes forsinkelser med mer enn 2 år som en vesentlig endring eller avvik.

For prosjekter som står i kapasitetskø vil fremdriften i prosjektene være avhengig av når prosjektene får tildelt kapasitet og dermed kan gå videre i sitt prosessløp. Forsinkelser i sentrale milepæler vurderes derfor ut ifra dette utgangspunktet.

Overskridelser av milepæler forårsaket manglende avklaringer fra nettselskaper og myndighetstillatelser i den forbindelse er ikke gyldig grunn for å miste modenhet og plass i kapasitetskø.

Overgangsregler for prosjekter som allerede har blitt vurdert som modne.

Ingen spesielle overgangsregler.